

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN
GÖRSEL SANATLAR
DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

İlkokul
(1, 2, 3 ve 4. Sınıflar)

Ankara, 2019

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1.2.1. Değerlerimiz.....	6
1.2.2. Yetkinlikler.....	6
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	8
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	9

BÖLÜM 2

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ FARKLILAŞTIRILMASI	9
2.1. ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GEREKÇESİ, FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI.....	9
2.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINI FARKLILAŞTIRMA YÖNTEMİ	13

BÖLÜM 3

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI.....	15
3.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI.....	15
3.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ.....	16
3.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA DİSİPLİNLER ARASI BAĞLANTILAR.....	16
3.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	17
3.5. DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI.....	19
3.6. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARI VE KAZANIM DAĞILIMI	19
3.7. GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	19
1. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	21
2. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	23
3. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	26
4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	30

BÖLÜM 1

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, bu bilgiyi günlük hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünebilen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelikleri bünyesine almış bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları yalnızca bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve kazanımların sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. Maddesi'nde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları" ile "Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duyuşsal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek,
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak,
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, "Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ)"nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Ortaöğretime tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip bunları hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, TYÇ'de ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamaktır.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı, değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevî kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme ve öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla geçicidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışmasız bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi, değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. Eğitim programı; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme ve öğretme sürecinde hem kendi başlarına hem ilişkili olduğu alt değerlerle hem de diğer kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik hayatta ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler TYÇ’de belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemede ve bu yetkinlikleri şu şekilde tanımlamaktadır:

- 1. Ana Dilde İletişim:** Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.
- 2. Yabancı Dillerde İletişim:** Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürler arası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.
- 3. Matematiksel Yetkinlik ve Bilim / Teknolojide Temel Yetkinlikler:** Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.
- 4. Dijital Yetkinlik:** İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
- 5. Öğrenmeyi Öğrenme:** Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
- 6. Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler:** Bu yetkinlikler, kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içerir; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için bireyleri donatmaktadır.

7. **İnisiyatif Alma ve Girişimcilik:** Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olmayı ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.
8. **Kültürel Farkındalık ve İfade:** Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesidir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan, bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple, öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılacak ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, onlara sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve ayrıca düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate almaları beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar, ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

BÖLÜM 2

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ FARKLILAŞTIRILMASI

2.1. ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GEREKÇESİ, FELSEFESİ VE GENEL AMAÇLARI

Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi alanı, son yüzyılda yapılan bilimsel çalışmaların öncülüğünde kendine ait öğretimsel kimliği olan yeni bir disiplin olarak ortaya çıkmıştır. Özel yeteneklerin eşsiz toplumsal değeri ve özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen özel öğretim programlarının genel öğretim programlarından özgün bir şekilde farklılaşması, bu kimliğin ortaya çıkışında ayrı bir rol oynamıştır. Genel öğretim

programlarının özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde çeşitli yönleriyle yetersiz kalması ilk ve ortaokul yıllarında yetenek kayıplarının oluşması na neden olmaktadır. Bu olgu, dünya genelinde özel yetenekli öğrenciler için özel eğitim modellerinin geliştirilmesinin temel gerekçesini oluşturmuştur. Özel yetenekli öğrenciler için geliştirilen standart bir programın bu öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olacağı düşüncesi, tüm bu programların temel hipotezi olmuştur.

Özel yeteneklilerin eğitimi alanını çeşitli öğretim programı kuramları şekillendirmiştir. Bu kuramlar, özel yetenekliler için öğretim programlarına ilişkin güçlü felsefi yaklaşımlar sunmaktadır. Birincil yaklaşım öğretim programının bilişsel süreçlerin gelişimi olarak kabul edilmesidir. Bu yaklaşım süreç becerilerinin geliştirilmesi üzerine odaklanmış ve öğretim programının ileri düşünme becerileri etrafında organize edilmesine öncülük etmiştir. İkinci felsefi yaklaşım da beceri merkezlidir ancak öğretim programını öğrenmeye ilişkin standart girdiler ve çıktılar etrafında organize etmektedir. Eğitimin bir sonucu olarak beceri ve başarıdaki gelişimi belirlemek için ölçülebilir çıktılar merkeze almaktadır. Çocuk merkezli olan felsefi yaklaşımda ise öğretim programının kişisel anlamına ağırlık verilmektedir. Bu yaklaşım, bireysel ihtiyaçlara göre şekillendirilmiş öğretim programına değer verir. Özel yeteneklilerin eğitimini etkileyen üçüncü felsefi yaklaşıma göre öğretim programı sosyal yapılandırma olarak görülmektedir. Öğretim programları, sosyal değişimin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Eğitimin toplumsal katılımı, sorumluluğu ve değişimi desteklemesi beklenmektedir. Bu yaklaşım kültür merkezli öğretim programlarının ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik özel öğretim programlarının ana ilkesi, bu programların sağlamayı hedeflediği öğrenme deneyimlerinin genel öğretim programlarının sağladığı deneyimlerden nitel olarak farklı olmasıdır. Nitel farklılığı tanımlamak her ne kadar görelisi olsa da özel yetenekli öğrencileri özel yapan özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun farklılaştırmaların yapılması nitel farklılık üzerine oluşan genel bir uzlaşıdır. Bu özellikler arasında gelişim, öğrenme, biliş, motivasyon ve ilgi gibi bireye özgü özelliklerde var olan nitel ve nicel farklılıklar gösterilebilir. Farklılaştırılmış öğretim programı, genel öğretim programlarının sağlamadığı ileri düzeyde bilişsel ve duyuşsal kavramları, konuları, süreçleri ve özel yetenekli öğrencilerin öğrenme stillerine uygun stratejileri kapsar.

Özel yetenekli öğrencilere yönelik öğretim programlarının genel öğretim programlarından nitel olarak farklılaştırılması; programın içerik, süreç ve ürün boyutlarıyla yapılabilmektedir. Özel yetenekli öğrenciler için özel öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde söz konusu üç temel boyut kullanılmış ve bu boyutlar aşağıda ele alınan ilkeleri yanıtacak şekilde farklılaştırılmıştır. Ayrıca geliştirilen yeni programlar bu ilkeler ölçüt alınarak değerlendirilmiştir..

2.1.1. İçerik Boyutu

İçerik boyutu; öğrencilere kazandırılması planlanan kavramları, yaklaşımları, kuramları, fikirleri ve diğer bilgi türlerini kapsamaktadır. İçerik figüratif, sembolik, semantik ve davranışsal bilgi türlerinden oluşabilir. Figüratif bilgi objeler, şekiller, resimler ve grafik gibi figürlerden; sembolik bilgi harfler, rakamlar ve matematiksel sembollerden; semantik bilgi sözcükler ve fikirlerden; davranışsal bilgi duygular ve algılar gibi davranışlardan oluşur. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilen öğretim programlarının içerik boyutu sayılan ilkeleri içermelidir:

1. **Soyutluk:** Daha az veri düzeyinde bilgiye, daha çok soyut kavramlara ve genellemelere yer verilmelidir. Bilgi; veri-olgu, kavram, genelleme-ilke ve teori türlerini kapsamalıdır.
2. **Karmaşıklık:** İçerikte yer alan teoriler ve genellemeler; soyut kavramları, genellemeler arası ilişkileri, ilkeleri ve disiplinler arası bağlantıları kapsamalıdır.

3. **Çeşitlilik:** Genel öğretim programlarındaki konu ve temaların yanı sıra zenginleştirilmiş sıra dışı konulara, temalara ve diğer disiplinlere yer verilmelidir.
4. **Organizasyon:** İçerik disiplinler arası bağlantılarla kapsamlı kavram, genelleme ve teoriler etrafında inşa edilmelidir.
5. **Seçkin Kişiler:** Programlar dehaların ve seçkin kişilerin bireysel, sosyal ve mesleki özelliklerini, başarılarını, başarısızlıklarını, sorunla başa çıkma yollarını içermelidir.
6. **Yöntemler:** Disiplinlere özgü araştırma yöntemleri teorik ve uygulamalı olarak ele alınmalı, yöntem bilgisi verilmelidir.

2.1.2. Süreç Boyutu

Süreç boyutu, öğretim programının içeriğinin öğretilme yolları ve öğrencilerin bilgiyi öğrenme, kullanma ve çıktıya dönüştürme biçimleri ile ilişkilidir. Süreç farklılaştırması öğrencilerin öğrenme etkinliklerinde kullandıkları öğrenme ve düşünme türlerini, öğretimin hızını, öğrencilerin mantıksal yaklaşım biçimlerini, akıl yürütmelerini, keşif yoluyla öğrenmelerini, araştırma yöntemlerini ve öğretim yollarının çeşitliliğini kapsamaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitimi için geliştirilen öğretim programlarının süreç boyutu aşağıdaki ilkeleri içermelidir:

1. **İleri Düzeyde Düşünme Becerileri:** Programlar, öğrencilerin mevcut bilgileri yeniden kavramsal- laştırmaları ve yeni bilgi üretmeleri için sorgulayıcı, üretken ve sentezleyici düşünme becerilerinin geliştirilmesini ve uygulanmasını sağlamalıdır. Anlama ve hatırlama gibi temel düzeyde düşünme becerilerine daha az; analiz, sentez ve değerlendirme gibi ileri düzeyde düşünme becerilerine daha çok yer verilmelidir. Öğretim programları sorgulayıcı düşünme ve yaratıcı düşünme gibi öğrenciler için ileri düzeyde düşünme uygulamaları sunmasının yanı sıra öğretmenler için de öğretimde eleştirel bir bakış açısı kazandırmalıdır.
2. **Açık Uçluluk:** Çoğul düşünmeyi teşvik eden ve kullanımını gerektiren problemlere ve etkinliklere yer verilmelidir.
3. **Keşifçi Öğrenme:** Öğretim programları, öğrencilere bilginin sürekli değiştiğini keşfetmelerine ve yeni bilgi edinimini bir davranış hâline getirmelerine yardımcı olmalıdır. Keşif yoluyla öğrenmeyle yakından ilişkili olan gözlemleyerek, yaparak, deneyerek, veri toplayarak ve bu verilere dayanarak bilgi, fikir, ilke, genelleme ve anlam oluşturmaya dayalı süreç becerilerine yer verilmelidir. Öğrenme etkinliklerinde gözlemlene, sınıflama, betimleme, yordama ve genelleme gibi hem birincil hem de ikincil zihinsel süreçler yer almalıdır.
4. **Kanıtı Dayalı Akıl Yürütme:** Programlar, akıl yürütmeyi destekleyen açıklama ve örneklendirme gibi kanıtı dayalı akıl yürütme süreçlerini içermelidir.
5. **Seçme Özgürlüğü:** Öğretim programları, öğrencinin seçimine dayalı öğrenmeyi ve gelişimi teşvik etmelidir. Programlarda, öğrencilere karar alma ve tercih yapma fırsatı veren kazanımlar bulunmalıdır. Öğrencinin öğrenme yolu yalnızca öğretmen tarafından değil öğrencinin kendisi tarafından da belirlenmelidir.
6. **Araştırma Yöntemleri:** Öğretim programları, disipline özgü araştırma yöntemlerinin kullanımını gerektiren süreç becerilerini içermelidir. Gözlem yapma, verileri ve bilgiyi sınıflandırma, araştırma bulgularını yorumlama ve yorumlara temel oluşturan bilimsel kanıtları değerlendirme becerilerine yer verilmelidir.

7. **Öğretimin Hızı:** İçerik, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme ve gelişim hızına uygun bir hızda verilmelidir. Tekrarlayan ve örtüşen içerik daraltılarak yerine farklılaştırılmış içerik eklenmelidir.
8. **Süreç Çeşitlendirmesi:** Öğretim programları, öğrenme sürecinde çeşitlilik oluşturacak şekilde tasarlanmalıdır. Doğrudan anlatım, film gösterimi, geziler, seminerler, çalıştaylar, bilgisayar destekli öğretimler, yapılandırılmış tartışmalar, bireysel çalışmalar, grup çalışmaları, keşifçi öğrenmeler, proje temelli öğretim, uzman mentörlüğü ve gözlemi, saha gezileri gibi çeşitli öğretim yöntemlerinin kullanımını gerektiren kazanımlara yer verilmelidir.
9. **Grup Etkileşimi:** Programlar akran öğretimini destekleyecek şekilde tasarlanmalı, grup çalışmalarında liderlik ve iletişim becerilerini destekleyen kazanımlara yer verilmelidir.

2.1.3. Ürün Boyutu

Ürün, öğrenme sonucunda ortaya çıkan soyut ve somut çözümler ve davranışlardır. Fikirler, problem çözümleri, uygulamalar, raporlar, fotoğraflar, görsel veya işitsel programlar, şiirler, romanlar, besteler, danslar ya da resimler öğrenci ürünlerine örnek olarak verilebilir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde öğretim programlarının ürün boyutu aşağıdaki ilkeleri yansıtmalıdır:

1. **Gerçek Yaşam Problemleri:** Ütopik, yapmacık sorunlar ve projeler yerine kişisel, yerel, ulusal ya da evrensel olarak öğrencilerin ilgisini çeken problemlere ve proje konularına yer verilmelidir. Projelerin öğrenciler için kişisel anlamı olmalıdır. Uzun soluklu projeler yerel sorunların çözümüne ilişkin olmalıdır.
2. **Problem Keşfi:** Ürünler, problem keşfine dayanmalıdır. Öğrenciler kendilerine sunulan problemlerin yanı sıra kendi keşfettikleri problemlerin çözümüne yönelik ürünler veya projeler üzerinde de çalışmalıdır.
3. **Gerçek Hedef Kitle:** Projeler ve ürünler yalnızca öğretmene ve sınıfa sunulmak üzere geliştirilmemelidir; okul yönetimi, belediye, sanat galerisi, yayınevi ve sivil toplum kuruluşları gibi gerçek hedef kitleleri ve toplulukları kapsamalıdır.
4. **Ürün Değerlendirmesi:** Ürünlerin değerlendirilmesinde ölçüt olarak profesyonel ürünlerde aranan nitelikler kullanılmalıdır. Öğrencilerin değerlendirme ölçütlerini kendilerinin de belirlemeleri ve öz değerlendirme yapmaları sağlanmalıdır.
5. **Sentez Ürün:** Özet veya taklit ürün değil, yeniden yorumlama, detaylandırma, geliştirme, birleştirme ya da farklılaştırma yolları ile elde edilen sentez niteliğinde ürünlere odaklanılmalıdır.
6. **Üründe Çeşitlilik:** Programlar tek tip yerine üründe çeşitliliği teşvik etmelidir. Geliştirecekleri ürünlere öğrencilerin kendilerinin de karar verme hakları olmalıdır.
7. **İletişim Öğeleri:** Programlar, öğrencilerin güçlü yanlarını kullanarak ürün ve projelerini hedef kitleyi ikna edecek şekilde sunumlarını teşvik eden öğeler içermelidir.

2.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARINI FARKLILAŞTIRMA YÖNTEMİ

Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde genel kabul gören yaklaşım; bu öğrencilere yönelik programların genel öğretim programlarından kopuk olmaması, aksine genel öğretim programlarının üzerine inşa edilmesi yönündedir. Bu yaklaşıma paralel olarak genel öğretim programları daraltma, zenginleştirme ve hızlandırma stratejileri kullanılarak farklılaştırılmış ve yeni özel öğretim programları geliştirilmiştir.

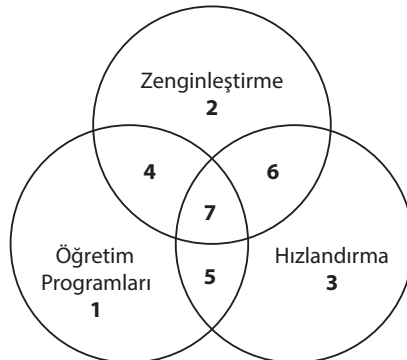
Genel öğretim programlarında zenginleştirme ve hızlandırmaya yer açmak için programlarda iki şekilde daraltma yapılmıştır: Genel öğretim programlarında bazı kazanımlara ayrılan süre, özel yetenekli öğrencilerin öğrenme hızı dikkate alınarak azaltılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde yetersiz bulunan ve yer almadığında programların yapısına zarar vermeyen kazanımlar ise programlardan çıkartılmıştır.

Programları zenginleştirmek amacıyla özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde etkililiği bilimsel araştırmalarla kanıtlanmış öğretim programı modelleri ve her öğretim programının ilişkili olduğu disiplinlere özgü modeller kullanılmıştır. Programların geliştirilmesi yalnızca bir kurama veya modele dayandırılarak sınırlandırılmamış, farklı modellerin yer aldığı sentezleyici bir yaklaşım ile gerçekleştirilmiştir. Bu modellerde yer alan genel beceriler alana özgü bilgi ile harmanlanarak öğretim programlarına özgü kazanımlara dönüştürülmüş, öğrenme alanlarının ve ünitelerin bütünlüğünü bozmadan içeriğine uyarlanarak programlara eklenmiştir.

Programlarda hızlandırmaya yer verilmiştir. Genel öğretim programlarında üst sınıflarda yer alan bazı kazanımlar özel yetenekli öğrencilerin öğrenme hızı dikkate alınarak alt sınıflara çekilmiştir. Bazı ünitelerde ise bir kazanımın kapsamı genişletilerek üst sınıftaki uzantısı çıkartılmıştır. Kazanım bazında hızlandırmalarda öğrenme alanının veya ünitenin bütünlüğü korunmuştur.

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde, Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programları, zenginleştirme modelleri ve hızlandırma yöntemi kullanılarak Şekil 1'de görüldüğü gibi yedi alandan oluşan şema oluşturulmuştur. Bu şemaya uygun olarak aşağıda sıralanan yedi alanda kazanım üretilmiştir:

1. Öğrenme alanı, ünite veya kazanımlar olduğu gibi korunmuştur.
2. Tamamen yeni öğrenme alanı, ünite veya kazanım geliştirilerek zenginleştirme yapılmıştır.
3. Üst sınıftan öğrenme alanı veya ünite çekilerek hızlandırma yapılmıştır.
4. Öğrenme alanına veya üniteye modellere uygun yeni kazanımlar eklenerek ve mevcut kazanımlar modellere göre farklılaştırılarak zenginleştirme yapılmıştır.
5. Öğrenme alanına veya üniteye üst sınıflardan kazanım eklenerek hızlandırma yapılmıştır.
6. Tamamen yeni öğrenme alanı, ünite ve kazanım geliştirilerek ve bu öğrenme alanlarına veya ünitelere üst sınıflardan kazanımlar eklenerek zenginleştirme ve hızlandırma birlikte yapılmıştır.
7. Öğrenme alanına veya üniteye modellere uygun yeni kazanımlar eklenerek ve üst sınıflardan kazanım çekilerek hızlandırma ve zenginleştirme birlikte yapılmıştır.

Şekil 1. Program Farklılaştırma Şeması

2.2.1. Disiplinler Arası Bağlantıların Kurulması

Bütün öğretim programlarında disiplinler arası bağlantılar kurulmuştur. Bu çalışma belirli bir yöntem göre yapılmıştır. Öncelikle program geliştirme grupları kendi disiplinlerine ait öğretim programlarını geliştirirken aynı zamanda diğer öğretim programlarının ilişkili olduğu disiplinleri de dikkate alarak kendi programları için disiplinler arası kazanımlar yazmışlardır. Bütün öğretim programları tamamlandıktan sonra program geliştirme grupları diğer öğretim programlarının kazanımlarını tek tek inceleyerek kendi programları ile ilgili olan kazanımları belirlemiştir. Grupların kendi programları için disiplinler arası kazanım geliştirme ve diğer öğretim programlarıyla kendi programlarını ilişkilendirme çalışmaları tamamlandıktan sonra her bir grup diğer öğretim programlarını tekrar inceleyerek disiplinler arası bağlantı kazanımları geliştirmiştir. Bu kazanımlar aşağıda yer alan üç türden oluşmuştur:

1. İki disiplin arasında bağlantı kuran yeni kazanımlar yazılmıştır.
2. Bir öğretim programında bulunan kazanım, disiplinler arası bağlantı oluşturacak şekilde düzenlenmiştir.
3. Kazanım açıklamalarına ekleme yapılarak kazanım disiplinler arası yapılmıştır.

2.2.2. Kademeler Sınıflar ve Disiplinler Arası Uyum Kontrolleri

Öğretim programları; kademeler, sınıflar ve disiplinler arası uyum açısından incelenerek kazanımların dikey ve yatay kontrolleri ve düzenlemeleri yapılmıştır. Bu süreçte her bir öğretim programında yer alan kazanımların ön koşul ve ardıl becerileri kontrol edilmiştir. Öncelikle kazanımlar her öğretim programında sınıf içi ön koşulluk ve ardılık yönüyle incelenerek kazanım sıraları düzenlenmiştir. Daha sonra aynı işlem sınıflar arası ve kademeler arası yapılmıştır. Bir öğretim programındaki kazanımlar sınıfa göre tablolaştırıldıktan sonra her bir kazanımın alt ve üst sınıf uzantıları incelenmiştir. Alt veya üst sınıftaki uzantısı gereksiz bulunan kazanımlar çıkartılmış, örtüşen kazanımlar yeniden düzenlenmiştir. Alt veya üst sınıfta uzantısı bulunması gereken ama olmayan kazanımlar programlara eklenmiştir. Bu çalışmalarla kazanımların sınıflar arası değişimi, gelişimsel bakımdan ve kazanımın yer aldığı disiplinin yapısına uygun olarak düzenlenmiştir.

Bütün öğretim programlarında disiplinler arası kontroller ve düzenlemeler yapılmıştır. Her bir öğretim programının çalışma grubu diğer öğretim programlarının kazanımlarını inceleyerek kendi öğretim programlarının kazanımları ile veya öğretim programlarının ilişkili olduğu disiplin ile çelişen kazanımları belirlemiştir. Ayrıca disiplinler arası becerilerin ön koşulluğu ve ardılığı kontrol edilmiştir. Bir öğretim programındaki bir kazanımın edinimi, başka bir öğretim programındaki bir kazanımın (ön koşul) edinimine bağlı olan kazanımlar saptandıktan sonra grupların ortak çalışmasıyla bu kazanımların sınıfı ve kapsamı belirlenmiştir.

2.2.3. Öğretim Programlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi

Öğretim programlarının geliştirilme sürecinde program değerlendirmesi aşama aşama yapılmıştır. Değerlendirmede daha önce incelenen ve Tablo 1'de yer alan özel yeteneklilere yönelik hazırlanan 22 adet öğretim programının ilkeleri ölçüt olarak kullanılmıştır. Her sınıf düzeyinde yer alan ünitelerin ve öğrenme alanlarının içerik, süreç ve ürün boyutları bu ölçütler kullanılarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme tamamlandıktan sonra sınıf düzeyinde her bir öğretim programının bu ölçütleri ne düzeyde karşıladığı saptanmış, yetersiz bulunan boyutlarda veya öğretim programının tamamında ek farklılaştırmalar yapılmıştır.

Tablo 1. Öğretim Programlarını Değerlendirme Rubriği

Ünite / Öğrenme Alanı	Öğretim Programı Farklılaştırma İlkeleri																					
	İçerik						Süreç						Ürün									
	Veri-Olgu	Kavram	Genelleme	Teori	1. Soyutluluk		1. İleri Düzey Düşünme	2. Açık Uçluluk	3. Keşifçi Öğrenme	4. Kanıta Dayalı Akıl Yürütme	5. Seçme Özgürlüğü	6. Süreç Çeşitlendirmesi	7. Araştırma Yöntemleri	8. Öğretimin Hızı	9. Grup Etkileşimi	1. Gerçek Yaşam Problemleri	2. Gerçek Hedef Kitle	3. Ürün Çeşitlendirmesi	4. Sentez Ürün	5. İletişim Ögeleri	6. Problem Keşfi	7. Ürün Değerlendirmesi
1.																						
2.																						
3.																						
4.																						

BÖLÜM 3

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

3.1. ÖĞRETİM PROGRAMININ FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin; sanatsal bilgiye ulaşan, bilgiyi sorgulayan, eleştirel düşünen, üreten ve izleyen, kendi toplumunun kültürel değerlerini benimsemiş, farklı toplumların kültürel değerlerine saygı duyan, ileriki hayatlarında da sanatı anlayan ve anlamlandıran estetik düzeyi yüksek bireyler yetiştirmeleri amaçlanmaktadır. Sadece sanat alanında özel yetenekli bireylere yönelik olmayan görsel sanatlar eğitimi, bireyin kendini ifade edebilme, estetik bilinç kazanma gibi kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir.

Bu gereksinimler ışığında hazırlanan Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın amaçları:

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip,
- Görsel sanatlar alanındaki güncel gelişmeleri takip eden,
- Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip,
- Görsel sanatlar alanındaki uygulamalarda dokunma, deneme, keşfetme ve dönüştürme vb. edimleri deneyimleyebilen,
- Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları değerlendiren,
- Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyen, sanat eserlerine eleştirel bakan ve değerini sorgulayan,
- Güncel kültür-sanat nesnelere / tasarımlarını bilinçli olarak izleyen,

- Kendi kültürü ile diğer kültürlere ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade eden,
- Görsel sanatlar ile ilgili yeteneklerine ve nasıl öğrendiğine ilişkin farkındalığı olan,
- Görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren,
- Sanat alanında etik davranış gösteren,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyan,
- Görsel sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektedir.

3.2. ÖĞRETİM PROGRAMININ ALANA ÖZGÜ BECERİLERİ

Kazanımlarda öğrencilerin görsel sanatlar alanına yönelik gelişmeleri takip edebilen, analiz yapabilen, yorumlayabilen, değerlendirebilen bir yaklaşım göstermeleri ve özgün çalışmalar oluşturabilmeleri amaçlanmıştır. Programın 1-4. sınıflarında genel olarak hayal dünyasının, duyu ve düşüncelerin sanat yoluyla nasıl ifade edilebildiği, sanat eserinin değerli olduğu, sanatın süreç içerisindeki değişimi ve yapıldıkları yerlerin tanınması; Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenilerek yeni fikirler oluşturulması, bu fikirlerin uygulamaya yansıtılırken sanat malzemelerinin ve tekniklerinin kullanılması; oyun ve sorgulama yoluyla öğrenmenin gerçekleşmesi, yerel sanat ürünleri üzerindeki motiflerin incelenmesi, sanata karşı duyarlı olunması ve geçmiş dönemlerde yapılmış sanat eserlerinin günümüz sanatına etkisi üzerine yoğunlaşmıştır.

Algılama	Analiz Etme
Bilişim Teknolojilerini Kullanma	Değerlendirme
Çok Yönlü Düşünme	Eleştirel Düşünme
El-Göz-Beyin Koordinasyonunu Sağlama	Estetik Duyarlılık
Görsel Okuryazarlık	Kültürel Miras
Sanatsal Etik	Öz Farkındalık
Tasarım	Medya Okuryazarlığı
Gözlem Yapma	Malzeme Kullanma
Sentez	Yaratıcı Düşünme
Sosyal İletişim	Kültürel Etkileşim

3.3. ÖĞRETİM PROGRAMINDA DİSİPLİNLER ARASI BAĞLANTILAR

Görsel Sanatlar Öğretim Programı; Türkçe dersi, hayat bilgisi dersi, sosyal bilgiler dersi, fen bilimleri dersi, müzik dersi, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi, bilişim teknolojileri ve yazılım dersi, teknoloji ve tasarım dersi, oyun ve fiziki etkinlikler dersleri ile disiplinler arası bağlantılı şekilde kurgulanmıştır. Ayrıntılı olarak diğer disiplinlerle olan bağlantılar program kazanımları ile ilgili açıklamalar bölümde yer verilmiştir.

3.4. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının uygulanmasında aşağıda yer alan esaslar dikkate alınmalıdır:

1. Program, ilkokul 1. sınıftan 8. sınıfa kadar bütünlük anlayışı içerisinde tasarlandığı için kazanımların belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde uygulanmasına dikkat edilmelidir.
2. Programda esas alınan üç öğrenme alanı ve ilgili kazanımlar, dersin işlenişinde birbirleriyle ilişkilendirilmelidir. İlişkilendirmenin en az iki öğrenme alanı ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir. Her sınıf düzeyinde verilen kazanımlar belli bir sıralama yerine karışık olarak ele alınabilir. Ancak kazanımların tamamının eğitim-öğretim yılı sonuna kadar gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.
3. Öğrencilerin programda yer alan kazanımları elde edebilmesi için diğer derslerle iş birliği yapılmalıdır. Bu anlamda kazanımlar Türkçe, sosyal bilgiler, fen bilimleri, hayat bilgisi, müzik, din kültürü ve ahlak bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, bilişim teknolojileri ve yazılım, teknoloji ve tasarım, oyun ve fiziki etkinlikler derslerinin kazanımlarıyla ilişkilendirilmelidir.
4. Programda, öğrencilerin sanata duyarlı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir. Programdaki kazanımlar verilirken, öğrencilerin yetenek düzeyi ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurularak etkinliklerin ayrıntılandırılma, çeşitlendirme ve derinleştirilmesi yapılmalıdır.
5. Programın sağlıklı bir şekilde işlenmesi, öncelikle öğretmenin çevre ve okul şartlarını göz önünde bulundurarak ön hazırlık yapmasını ve gözleme dayalı çalışmalar yaparken öğrenciden gözlem yaptığı nesneyi birebir benzetmesini beklemek yerine; öğrencinin ne yapabildiğini görmeye çalışması, öğrencinin gözlemlerinden yeni yorum ve tekniklere varmasını sağlayacak cesaretlendirmeyi yapması gereklidir.
6. Tüm öğrenciler aynı gelişim basamağında değildir. İleri düzeydeki her alan için aynı hazır bulunuşluk düzeyinde olamazlar. Bu durum göz önünde bulundurulmalıdır.
7. Programdaki kazanımların öncelikle yerelden evrensele ve öğrenci seviyesine uygun olarak işlenmesi tercih edilmelidir.
8. Programın sanatın önemine vurgu yapan kazanımlarında Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik öğrenme alanları arasında bağlantı kurulmalıdır.
9. Programda yer alan kazanımları elde etmek için oyun, drama, örnek olay inceleme gibi farklı öğretim yöntemleri dikkate alınmalı; bilgilerin sadece ezbere dayalı olarak elde edilmesinden kaçınılmalıdır. Programdaki kazanımları için hazırlanan etkinlikler bilişsel süreci de destekleyici nitelikte olmalıdır.
10. Öğretmen, yetenekli öğrencileri keşfetmeli ve onları yönlendirebilmelidir.
11. Programda yer alan biçimlendirme çalışmaları genel öğrenci profiline göre oluşturulmuştur. Ancak öğretmen uygun gördüğü durumlarda (öğrencinin ilgi, bilgi ve beceri düzeyi ile bulunduğu şehir ve okulun imkânlarına göre) değişikliğe gidebilir. Programda beceri gelişimi sürecine de önem verilmelidir. Materyaller ve uygulama üst düzeyde düşünmeye göre organize edilmelidir. Keşfetme ile el yordamı ve el yatkınlığı becerilerine ilişkin etkinlikler içermelidir.

12. Görsel sanatlar dersi materyal seçimi dikkatli bir şekilde yapılmalı ve materyaller çeşitlilik göstermelidir. Öğretmen bu alanı mümkün olduğunca geniş tutmalıdır. Görsel sanat çalışmalarında boyalar, yumuşak metallere, kablolar, ipler ve öğrencinin yaratıcılığına göre başka materyal, malzeme ve araç gereç de kullanılabilir.
13. Müzeler, öğrenme yerleri, sanat galerileri, reklam ajansları, fuarlar, festivaller, bienaller, trienaller, matbaalar, sanat ve zanaat atölyeleri, kütüphaneler, arşivler vb. gibi yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılmalı veya sanatçılar ve zanaatkarlar okula davet edilmelidir. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde kitap, dergi, gazete, İnternet, tıpkıbasım, belgesel ve buna benzer materyallerden yararlanılmalıdır.
14. Dersler gerçek yaşam konu, tema ve problemlerini içeren ve öğrencinin ilgisini çekebilecek nitelikte güncel olaylarla (ekonomik, çevresel ve kültürel sürdürülebilirlik, doğal afetler, çevre duyarlılığı, iş sağlığı güvenliği, bilimsel gelişmeler, teknolojik gelişmeler, küresel ısınma, sağlıklı beslenme, zararlı alışkanlıklar ve korunma yolları, enerji kaynakları tasarrufu vb.) ilişkilendirilmelidir.
15. Öğretmen, programın uygulanması ile ilgili açıklamalara dikkat ederek, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulunduran esnek uygulamalara yer vermelidir. Öğrencilerin ilgisine yönelik bağımsız öğrenme uygulamaları ve fırsatları sunulmalıdır.
16. Programda yer alan değerlerin, açık veya örtük bir şekilde kazanımların içeriğine göre, öğrenciler tarafından benimsenmesi sağlanmalıdır.
17. Öğretmen, sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak başkasına ait eserlerin kopyalanmaması, akran değerlendirmesinde nesnel ve objektif davranılması, çalışmaların bir başkasına yaptırılmaması gerektiğini vurgulamalıdır.
18. Sanat atölyeleri, kolay havalandırılabilir olmalıdır. Araç gereç ve malzemeler güvenli bir şekilde kullanılmalı, öğrencilerin çeşitli sağlık sorunları (alerji, astım, bronşit vb.) dikkate alınmalıdır. Öğretmenler öğrencileri, bazı araçların (makas, maket bıçağı vb.) güvenli kullanımı konusunda uyarmalıdır. Kullanılan araç gereç ve malzemelerin zehirli madde (sprey boya vb.) içermemesine dikkat edilmelidir.
19. Sanat atölyeleri soyut düşüncenin gelişimini, problem çözme, gözlemleme, merak uyandırıcı, özgüveni ve kendini ifade etmeyi destekleyici nitelikte olmalıdır. Bu nedenle sanat eğitimine yönelik olarak eğitim ortamları / sanat atölyeleri düzenlenirken çocukların rahat çalışabilmesi ve gerekli materyallere kolayca ulaşabilmesi sağlanmalıdır. Eğitim ortamları / sanat atölyeleri, çocuklara özgürlük ve farklı seçenekler sunacak şekilde yapılandırılmalıdır.
20. Yaratıcı düşünceyi destekleyici bir atmosfer sağlamak için; farklı fikir ve cevaplar desteklenmeli, çocuklara yaratıcı fikirler hakkında düşünmeleri için zaman tanınmalı, öğrencilere seçim yapmaları ve karar verme sürecinin bir parçası olmaları için izin verilmelidir. Öğrenme deneyimlerinde öğrenciler de söz sahibi olmalı, yaratıcılığın sanat, el işi ve sözel cevaplar şeklinde ifade edilebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.
21. Öğrencilerin çalışmalarının sergilenmesine fırsat sunulmalı ve sergilerin düzenlenmesinde öğrencilere aktif rol verilmelidir. Örneğin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programındaki birçok beceriyi geliştiren sergi süreci 6 aşamada ele alınabilir: Sergi temasının seçimi, sergi duyurusu (ilan, afiş, davetiye vb.), sergi düzenlemesi (fiziksel ortam, isimlendirme vb.), sergi açılışı, sergi sonrası (değerlendirme ve izlenimlerin kayıt altına alınması), sergideki çalışmaların arşivlenmesi (İmkânlar dâhilinde basılı veya sanal ortamda pdf olarak CD'de katalog biçimine getirilebilir.).

3.5. KILAVUZ KİTABI FORMA SAYILARI VE EBATLARI

Taslak kılavuz kitaplarıyla ilgili forma sayıları ve ebatları aşağıda verilmiştir.

Sınıflar	Ders Kitabı	
	Forma Sayıları	Ebatları
1.	16	19,5 x 27,5 cm
2.	16	19,5 x 27,5 cm
3.	16	19,5 x 27,5 cm
4.	16	19,5 x 27,5 cm

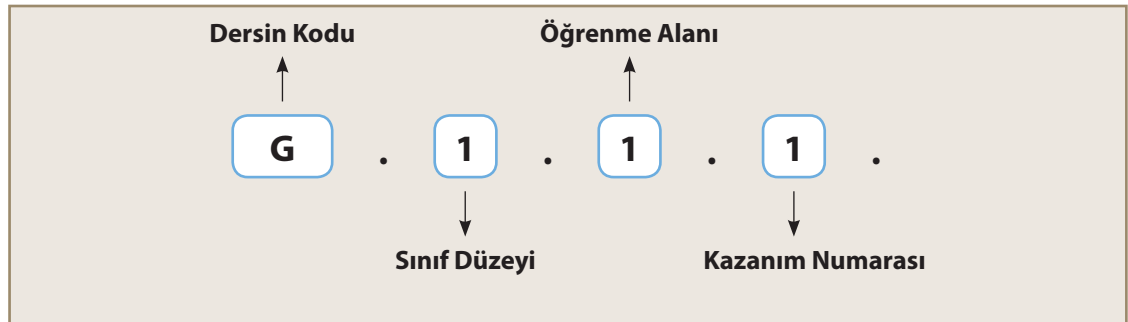
* Forma sayıları üst sınır olarak verilmiş olup daha az da olabilir.

3.6. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANLARI VE KAZANIM DAĞILIMI

GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIM TABLOSU					
		1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf	4. sınıf
Öğrenme Alanları	Görsel İletişim ve Biçimlendirme	14	16	15	15
	Kültürel Miras	3	6	5	5
	Sanat Eleştirisi ve Estetik	3	3	5	5
	Toplam	20	25	25	25

3.7. GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar, öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Numaralandırma sisteminde dersin adı, sınıf düzeyi, öğrenme alanı numarası ve kazanım numarasına yer verilmiştir. Kazanımlarla ilgili sınırlamalar ve açıklamalar kazanımı izleyen satırda ifade edilmiştir.

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında, her sınıf düzeyi için yeterliklerin genel olarak belirtildiği giriş paragrafı bulunmaktadır. Bu paragrafta öğrencilerden beklenen bilgi, beceri, duyuş ve diğer yeterlikler ifade edilmektedir. Giriş kısmından sonra Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının temel öğrenme alanlarına göre ele alınan kazanımlara ve açıklamalara yer verilmiştir. Öğrenme alanları:

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme,
2. Kültürel Miras,
3. Sanat Eleştirisi ve Estetik şeklindedir.

3.7.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

Bu alanda öğrencilerin;

- Gözlemlerini, hayallerini, duygularını ve düşüncelerini biçimlendirerek görsel iletişim kurmaları,
- Biçimlendirmede görsel iletişimin sağlanması için sanatın dilini kullanırken onu destekleyen Kültürel Miras, Sanat Eleştirisi ve Estetik öğrenme alanlarından faydalanmaları,
- Sanat eserlerinin anlamını ve değerini kavrayarak kendisinin ve akranlarının oluşturduğu görsel sanat çalışmalarına saygı duymayı öğrenmeleri,
- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken öğretim materyallerini (sanat eseri, tıpkıbasım, sanat kitapları vb.), araç gereçleri (fırça, boya, makas, kâğıt vb.) kullanabilmeleri ve teknik uygulamaları gerçekleştirmeleri,
- Yeteneklerini açığa çıkartabilecek yaratıcı, özgün biçimlendirme çalışmalarını yapmaları, sanat eserlerini incelenirken sorgulayıcı ve araştırmacı bir yaklaşım sergilemeleri,
- Grup çalışmasında sorumluluk almaları,
- Yeteneklerinin farkına varmaları,
- Görsel sanat çalışmalarını oluştururken telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar göstermeleri amaçlanmıştır.

3.7.2. Kültürel Miras

Bu alanda öğrencilerin;

- Tarihî süreç içerisinde Türk toplumunda ve kültüründe ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri,
- Sanat ile kültürün birbirini şekillendirdiğini ve yansıttığını kavramaları,
- Müze, öğrenme yerleri, tarihî mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Sanatın duygu, düşünce ve inanışları iletmede bir araç olduğunu anlamaları,
- Görsel sanatların geçmiş ile gelecek arasında köprü vazifesi gören araçlardan biri olduğunu kavramaları,
- Müzeler ile görsel sanatları ilişkilendirmeleri,
- Görsel sanatların tarihsel sürecini incelerken sorgulayıcı ve araştırmacı bir yaklaşım sergilemeleri,
- Kültür-sanat örneklerini incelemeleri, analiz etmeleri ve yorumlamaları,
- Türk kültüründe yardımlaşma amaçlı inşa edilen eserleri (sebil, darüşşifa, imarethane, kervansaray vb.) incelemeleri amaçlanmıştır.

3.7.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

Bu alanda öğrencilerin;

- Sanat eserlerini basitten karmaşığa doğru, eser eleştirisi yöntemine (tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı) göre incelemeleri,
- Görsel sanatlar alanıyla ilgili kavramları ve sanat eserlerinin oluşturulma süreci hakkında öğrendiği bilgileri sanat eseri analizinde kullanmaları,
- Sanat eserinin duygu ve düşünceleri ifade etmedeki gücünü, iletişim kurma kapasitesini analiz etmeleri ve yargıya varmaları,
- Sanat eserlerini incelediğinde sanatın anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmaları,
- Sanat eserinin ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri,
- Görsel sanatlarla ilgili tartışmalarda ortaya konulan görüşlerin, sanat eserine yönelik düşüncelerin ve tercihlerin farklı olabileceğini görmeleri ve bu düşüncelere saygı duymayı öğrenmeleri,
- Sanata ve sanatçıya saygı duymayı öğrenmeleri,
- Görsel sanat alanındaki etik kuralları bilmeleri amaçlanmıştır.

1. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Birinci sınıfta öğrencilerin, görsel sanatların bir iletişim aracı olduğu duygu ve düşüncelerini görsel sanatlar yoluyla nasıl ifade edilebildiğini öğrenmeleri üzerinde durulur. Öğrencilere yaptıkları görsel sanat çalışmalarının değerli olduğu fark ettirilir. Öğrencilerin çalışmalarını ortaya koyarken hikâyelerden, oyunlardan, olaylardan ve yaratıcı üretim araçlarından yararlanmaları sağlanır. Ayrıca insanların sanat eserlerini farklı algılayabilecekleri konusuna vurgu yapılır. Bu düzeyde öğrencilere saygı, dostluk, sevgi, yardımseverlik, vatanseverlik ve sorumluluk değerleri verilirken eğitsel başarı, kendini kabul, okula ve çevreye uyum, toplum ve aile gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında matematik dersi, hayat bilgisi dersi, Türkçe dersi, müzik dersi ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

G.1.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.1.1.1. Görsel sanat çalışması için uygulama basamakları oluşturur.

Görsel sanat çalışması oluşturma sürecinde araştırma, bilgiye ulaşma, gözlem, malzemenin belirlenmesi, tasarlama ve biçimlendirme basamakları üzerinde durulur. Öğrenciler bu süreci hem sözlü hem de yazılı olarak ifade ederek, kavram haritası ile görselleştirebilir.

G.1.1.2. Görsel sanat çalışması için konu veya problem bulur.

Görsel sanatlar çalışması için konuyu öğretmenin liderliğinde kendisinin veya grup arkadaşları ile belirlemesi sağlanabilir.

G.1.1.3. Görsel sanat çalışmalarında farklı materyal, malzeme, gereç ve teknikleri kullanır.

Oyun hamuru, kil, kâğıt ve boya gibi farklı malzemelerin yanı sıra dijital teknolojilerden (fotoğraf makinesi, tablet, akıllı tahta vb.) yararlanılarak benzer şekil ve biçimlerin gruplamasından oluşan bir kompozisyon yapılabilir.

- G.1.1.4. Görsel sanat çalışmalarının bir iletişim aracı olarak kullanıldığını görsellerle açıklar.
*Görsel sanat çalışmalarının bir ifade biçimi olduğu belirtilerek kendilerini ve çevrelerini yansıta-
cak oyun, oyuncak, dekor ve maske gibi çalışmalar oluşturmaları istenebilir.*
- G.1.1.5. Görsel sanat çalışmalarını; temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, müziklerden,
hikâyelerden esinlenerek oluşturur.
*Bir şiir, müzik, hikâye, olay, güncel bir konu ile ilgili çalışmalar yapması sağlanabilir. Örneğin;
zamanda yolculuk, dünyayı kurtaran bir kahraman vb. ilgi duyduğu konuları kendisi ve grup
arkadaşları ile görsel sanatlar çalışması oluşturmaları istenebilir.*
- G.1.1.6. Bireysel ilgileri doğrultusunda duygu, düşünce ve hayallerini kendi bakış açısıyla görsel sa-
nat çalışmalarına yansıtır.
*Sevdiği hayvanlar veya aile bireyleri hakkında çalışma yapması istenebilir. Kazanımla ilgili
değerler üzerinde durulmalıdır.*
- G.1.1.7. İki boyutlu yüzey üzerinde geometrik ve organik biçim oluşturur.
*Oluşturduğu geometrik (kare, daire, üçgen vb.) ve organik biçimleri sınıflandırıp verilen temaya
yönelik renkli fon kartonu üzerinde düzenlenmesi sağlanabilir.*
- G.1.1.8. Görsel sanat çalışmasında büyüklük-küçüklük ilişkilerini kullanır.
*Bir sanat eserindeki benzer veya farklı olan objeler arasındaki büyüklük-küçüklük ilişkisi fiziksel
ve duygusal hiyerarşi yönüyle açıklanarak uygulamalar yaptırılabilir.*
- G.1.1.9. Görsel sanat çalışmasında nesnelerin dönüşümlerini yapar.
*Seçtiği nesnelerin, ekleme ve çıkarmalar yaparak, iki boyutlu biçimsel ve işlevsel dönüşümlerini
yapması sağlanır.*
- G.1.1.10. Görsel sanat çalışmasında figür-mekân ilişkisi kurar.
Yakınlık, uzaklık, büyüklük ve küçüklük ilişkileri üzerinde durulur.
- G.1.1.11. Gözlemlediği obje ve figürlerin çok yönlü betimlemeyle çizimlerini yapar.
*Sanatçıların çevrelerinde olup bitenleri çok daha dikkatli gözlemleyebilmeleri üzerinde durulur.
Bunun aynı zamanda bir sorumluluk olduğu belirtilir ve duyarlılığı da beraberinde getiren bir
davranış olduğu anlatılır. Objeler ve figürlerin çevreleriyle olan çok yönlü (yakın-uzak, ışık, renk,
doku vb.) ilişkilerini betimlemesi sağlanır.*
- G.1.1.12. İlgileri doğrultusunda üç boyutlu çalışma oluşturur.
*Bu çalışmalar, öğrencilerin ilgi duydukları konularda kesme, yapıştırma, elle şekillendirme tek-
nikleri kullanılarak origami veya kil, kâğıt hamuru ile biçimlendirme yapılabilir. Çalışma yar-
dımına ile gerçekleştirilebilir.*
- G.1.1.13. Görsel sanat çalışmasını grup sorumluluğu olarak tamamlar.
*Takım çalışmalarında görev sorumluluğu alması ve grup lideri olması sağlanabilir. Başlanan
çalışmanın tamamlanmasının önemi vurgulanır.*

G.1.1.14. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ana renk.

Çizgi: Zikzak, nokta, dalgalı, spiral.

Biçim / Şekil: Geometrik, organik.

G.1.2. Kültürel Miras

G.1.2.1. Sanat ve kültürün birbirini şekillendirdiğini fark eder.

Farklı sanat örneklerinden hareketle, sanatın bir milleti, toplumu veya medeniyeti oluşturan yerel ve evrensel değerler içeren kültür ürünleri olduğu üzerinde durulur. Seçtiği konu üzerine araştırma yapar.

G.1.2.2. Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. mekânların insan hayatındaki önemi ile ilgili izlenimlerini açıklar.

Gezdiği veya araştırdığı müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, ören yeri vb. mekânların günlük hayattaki estetik beğenileri nasıl etkilediği üzerinde durulabilir. Bu mekânların önemini araştırmaları ve sunmaları istenebilir. Öğrencinin sunumundan hangi alana ilgisi ve merakı olduğu hakkında izlenim edinilebilir.

G.1.2.3. Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir.

Geleneksel Türk sanatları üzerinde durulur. Ebru, minyatür, çini vb. örnekler gösterir. Aralarındaki farklar açıklanır. Ebru sanatında su ve boya yoğunluğunun rol oynadığını fark etmesi sağlanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.1.3.1. Yapay objelerle doğal objeler arasında gruplamalar yapar.

Sanat eserleri ve çevresindeki yapay ve doğal nesnelere tanımları sağlanır. Nesnelere incelendikten sonra, bu nesnelere üzerindeki renk, çizgi ve biçim / şekilleri gösterir. Gösterdiği sanat elemanlarını gruplandırır.

G.1.3.2. Sanat eserinin biçimsel özelliklerinin esere katkısını ifade eder.

Sanat eseri, öğrencinin yaş ve düzeyine göre seçilir; eser, renk, çizgi, biçim / şekil açısından incelenir.

G.1.3.3. Sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar.

Heykel, resim, seramik, mimari yapı vb. sanat eseri örnekleri arasındaki farklılıklar üzerinde durulur.

2. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Öğrencilerin ikinci sınıf görsel sanatlar dersinde deneyimlerinden, okul ile yakın çevresinden, Türk kültüründen ve farklı kültürlerden esinlenerek yeni fikirler oluşturmaları üzerinde durulur. Bu fikirlerini uygulamaya yansıtarken sanat malzemelerini ve tekniklerini kullanmaları sağlanır. Bu düzeyde öğrencilere sevgi, saygı, yardımseverlik, sorumluluk, adalet, öz denetim, dostluk ve vatanseverlik değerleri verilirken kendini kabul, grup çalışması, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar disiplinler arası yaklaşım kapsamında Türkçe dersi, hayat bilgisi dersi, matematik dersi, müzik dersi ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

G.2.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.2.1.1. Görsel sanat çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur.

Görsel sanat çalışması için uygun becerileri (algılama, yaratıcı ve çok yönlü düşünme, estetik duyarlılık vb.), araçları ve teknikleri kullanabilir. Belirlenen konuyu nasıl ifade edeceği, mekânı nasıl oluşturacağı, hangi renkleri, çizgiyi, biçimi / şekli ve formu kullanacağı sorgulattır. Karşılaştığı sorunlara öğrendiği beceriler doğrultusunda çözüm bulabilir.

G.2.1.2. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecinde ortaya çıkabilecek beklenmedik / öngörülemez değişimlere karşı alternatif çözüm üretir.

Yapılması planlanan ve düşünülen şeylerin çalışmaya başladıktan sonra o anki duruma ve sürece bağlı olarak değişebileceği, farklı malzeme, araç ve gereçlerin farklı sonuçlar oluşturabileceği ifade edilir. Sanat yapımı esnasında olabilecek farklı durumlar karşısında yeni çözümlerin olabileceği söylenir.

G.2.1.3. Hayallerinden yola çıkarak görsel sanat çalışması oluşturur.

Hayal kurmanın ne olduğu örneklendirilerek öğrencilere hayal ettiği konu, olay ve ürün çalışması yaptırılır.

G.2.1.4. Güncel olay, konu ve sorunları görsel sanat çalışmasında kullanır.

Doğal çevreyi bozan ve onu yok eden olgular üzerinde durulabilir. Afişin ne olduğu ve niçin yapıldığı açıklanabilir. Çevrelerindeki bu olguların yüzyıl sonrasında ne boyutta olacağı hakkında örnek vermeleri ve sonrasında çevre sorunlarına buldukları çözümleri afiş olarak yapmaları istenebilir. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.1.5. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için gözleme dayalı çizimler yapar.

Okul bahçesinden, sınıftaki bir nesneden, çiçekten, oyuncaklarından vb. yola çıkarak, eskiz defteri üzerine taslak geliştirerek çalışma yapmaları üzerinde durulur.

G.2.1.6. Farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenerek görsel sanat çalışması oluşturur.

Sıra dışı fikirler üretmesine imkân tanınmalıdır. İnsan göçleri ve hayvan göçleri arasında analogi kurabilir. Görsel nesnelere, sözcükler, düşünceler arasında çağırışım kurabilir.

G.2.1.7. Görsel sanat çalışmasında somut kavramların betimlemesini yapar.

Görsel sanat çalışmalarında duyu organlarımızla anlayabildiğimiz nesne ve kavramları gözlemleyerek yapar.

G.2.1.8. Görsel sanat çalışmasında figür-mekân ilişkisi içinde ön ve arka plan oluşturur.

İki boyutlu sanat eserleri üzerinde ön, orta ve arka planın ne olduğu üzerinde durulur. Aile kavramının ele alındığı bir resimde nesnelere arasında bağlantılar kurarak planları oluşturmaları istenebilir. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.1.9. Görsel sanat çalışmasında nesnelere, olaylar veya konular arasında benzerlikler kurar.

Görsel sanat çalışmasını iki farklı nesnenin benzerliklerinden yola çıkarak yapar. Nesne ve nesneyi, nesne ve olayı veya tema ve nesneyi ilişkilendirir. Örneğin helikopter ile yusuftuk böceği.

G.2.1.10. Görsel sanat çalışmasında ölçü ve oran-orantıya göre zihninde döndürdüğü nesnelerin görünümünün çizimlerini yapar.

Çalışmasında bir nesnenin farklı görünümünü zihninde hayal ederek farklı görünümünü çizmesi istenir. Görsel sanatlar çalışması için nesnenin farklı bakış açıları / görünüşleri ile ilgili gözlem yapılabilir.

G.2.1.11. Üç boyutlu yüzey üzerinde geometrik ve organik biçimler oluşturur.

Oluşturduğu geometrik (kare, daire, üçgen vb.) ve organik biçimleri sınıflandırıp üç boyutlu zeminde düzenlenmesi sağlanabilir.

G.2.1.12. Sanata özgü teknikleri kullanarak farklı materyallerden üç boyutlu çalışma yapar.

Bu çalışmalar oluşturulurken disipline özgü farklı modelleme teknikleri kullanılabilir. Çalışmada etrafımızda bulunan basit nesnelerin (gazoz kapağı, ayakkabı altlığı, bardak altlığı, ağaç kabukları vb.) kalıp olarak kullanılabilmesi belirtilir. Bu kapsamda basit şekilde hayvan, meyve ve günlük kullanım eşyalarının üç boyutlu maketleri de yapılabilir.

G.2.1.13. Görsel sanat çalışmasında nesnelerin dönüşümlerini yapar.

G.2.1.14. Görsel sanat çalışmasında nesnelere art arda sıralayarak hareket etkisi oluşturur.

Hareket etkisini elde etmek için dijital teknolojiden yararlanabileceği gibi animasyona uygun basit çizimler kullanabilir.

G.2.1.15. Görsel sanat çalışmasını grup sorumluluğu olarak tamamlar.

Takım çalışmasında aldığı sorumluluklar üzerinde durularak, çalışmasının sonuçlanmasındaki katkıları üzerine konuşulur.

G.2.1.16. Görsel sanat çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.

Renk: Ara renk

Form: Küp, silindir, piramit, koni, küre vb. üç boyutlu form

Çizgi: Dikey, yatay, diyagonal

Biçim / Şekil: İki boyutlu geometrik ve organik

G.2.2. Kültürel Miras

G.2.2.1. Görsel sanat alanındaki meslekleri örneklendirir.

Fotoğraf sanatçısı, heykeltıraş, ressam, mimar, illüstratör, tasarımcı, küratör, restoratör, nakkaş, hattat vb. meslekler üzerinde durulur. Meslek tanıtım günleri düzenlenebilir veya atölye ziyaretleri yapılabilir.

G.2.2.2. Müze, sanat galerisi, sanat atölyesi, öğrenme yeri vb. mekânların sanat açısından önemini ifade eder.

Bu mekânlar ile sanat ve tarihi eserlerinin korunması, sergilemesi ve geleceğe aktarılması üzerinde durulur. Mekânlarda bulunan eserlerin günümüzde tasarım, sanat ve bilimi nasıl etkilediğine ve önemine değinilebilir. Bu mekânlara ait görsellerin öğrenciler tarafından sınıfa getirilerek gösterilir.

- G.2.2.3. Türk kültürüne ait mimari elemanları örneklerle gösterir.
Türk mimari elemanlarının; cumba, kerpiç, dikdörtgen pencere, avlu, çatı, tavan, kapı vb. temel özelliklerine yönelik bilgi toplayarak örnekler üzerinden sunu hazırlaması istenebilir.
- G.2.2.4. Diğer kültürlerle ait mimari elemanlarla insan yaşamı arasında ilişki kurar.
Geleneksel Japon evleri, Eskimo evleri vb. yaşam mekânları örnek gösterilebilir. Coğrafyanın insan yaşamını şekillendirirken sanat eserlerini de etkilediği olgusu üzerinde durulur.
- G.2.2.5. Geleneksel Türk sanatlarını malzeme ve tekniklerine göre sınıflandırır.
Ebru, minyatür, çini, hat, teship vb. geleneksel Türk el sanatlarının malzeme ve teknik yönünden sınıflandırması sağlanır. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.
- G.2.2.6. Farklı kültürlerle ait sanat eserlerindeki motifleri karşılaştırır.
Özellikle sembolik anlamlar taşıyan yerel ve evrensel motiflerin (baykuş, kartal, geometrik biçimler vb.) benzerlik ve farklılıklarını biçimsel ve anlam olarak karşılaştırmaları istenebilir. Yaratıcı drama yönteminden yararlanılarak grup çalışması ile incelenen motifler canlandırılabilir. Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.2.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

- G.2.3.1. Resim çalışmalarının çeşitlerine göre kategorize eder.
Figüratif, portre, natüremort, soyut, enteriyör (iç mekân resmi) ve peyzaj çeşitleri olan sanat eserlerinden örnekler gösterilerek, farklar ve benzerlikler üzerinde durulur.
- G.2.3.2. Sanat eserinde kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.
Bu seviyeye kadar öğrenilen sanat elemanları ve tasarım ilkelerinin eser üzerinde gösterilmesi ve söylenmesi sağlanır.
- G.2.3.3. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarındaki fikirleri ve duyguları yorumlar.
Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

3. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Öğrencilerin üçüncü sınıf görsel sanatlar dersinde sorgulama yoluyla öğrenmeleri üzerine yoğunlaşılır. Öğrencilerin görsel sanat çalışmasını oluşturma sürecinde sanat elemanlarını kullanırken fikir üretmeleri, uygulama ve değerlendirme yapmaları sağlanır. Öğrencilerin farklı kültürlerdeki sanat ile motifleri incelemeleri üzerinde durulur. Bu düzeyde öğrencilere saygı, sorumluluk, adalet, dostluk, sabır, sevgi ve vatanseverlik değerleri verilirken kendini kabul, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına da değinilir. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında hayat bilgisi dersi, fen bilimleri dersi, matematik dersi, müzik dersi ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

G. 3.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- G.3.1.1. Görsel sanat çalışması için uygulama basamakları oluşturur.
Beyin fırtınası ile başlayan, gözlem, araştırma, tasarlama ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve hazırlanan plana göre uygulanması sağlanır.

- G.3.1.2. Duyguları görsel sanat çalışması ile duyguları yansıtır.
Öğrencilerin karne sevinci, spor etkinliklerinden duyduğu heyecanı vb. duyguları çalışmalarına yansıtmasını istenebilir. Çalışmasını sözlü, drama, iki veya üç boyutlu şekilde ortaya koyabilir.
- G.3.1.3. Görsel sanat çalışması için tema, konu veya problem belirler.
Görsel sanat çalışmasını oluştururken öğretmenin liderliğinde, ilgi duyduğu bir konu, güncel bir olay veya problemi kendisi veya takım arkadaşları ile belirler.
- G.3.1.4. İki boyutlu çalışmasında, zihninde döndürdüğü nesnelere ön, orta, arka planı kullanır.
İmgesel olarak zihninde döndürdüğü nesnelere iki boyutlu yüzey üzerinde ön, orta, arka plan oluşturacak şekilde kullanır. Nesnelerin farklı yüzeylerini algılaması sağlanabilir. Uygulamada kolaj tekniğini ya da çizimle de yapılabilir.
- G.3.1.5. Çalışmasında güncel kaynaklardan hareketle ayrıntılı fikirler oluşturur.
Güncel, haber niteliği taşıyan, sözlü, yazılı ve görsel kaynaklar incelenebilir. En son okuduğu kitap, izlediği film ya da haber güncel kaynak olarak kullanılabilir. Araştırma sonucunda elde ettiklerinden yola çıkarak, seçtiği konu, tema ve olay ile ilgili görsel sanat çalışmasını oluşturur. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.
- G.3.1.6. Gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri simetrik ve asimetrik olarak gösterir.
Gözleme dayalı çizimlerde çiçek, yaprak, deniz kabuğu vb. nesnelerin geometrik ve organik biçimleri üzerinde durulur.
- G.3.1.7. Harf, sayı, sembol ve resimler arasında bağlantılar kurarak görsel sanat çalışması oluşturur.
Metafor, mizah, şifreleme kavramlarına değinilebilir. Resfebe (resimli alfabe) oluşturmaları istenebilir.
- G.3.1.8. İki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur.
Oluşturulan biçimlerle derinlik etkisi sağlamak için üst üste yerleştirme, ölçüde değişiklik ve kompozisyonda yer değişikliği kullanılır.
- G.3.1.9. Görsel sanat çalışmalarında basit baskı tekniklerini bir arada kullanır.
Görsel sanat çalışmasında nesnelerin doku ve yüzeyinin fark edilmesi amacıyla basit baskı teknikleri bir arada kullanılabilir.
- G.3.1.10. Görsel sanat yoluyla soyut kavramları ifade eder.
Sevgi, korku, güven, yardımseverlik, güzellik, çirkinlik vb. soyut kavramları görsel sanat çalışmasında ifade edebilir.
- G.3.1.11. Görsel sanat çalışmasında farklı nesnelere birleştirilerek sentez ürün ortaya koyar.
İki veya üç boyutlu olarak iki farklı nesnenin farklı ve benzer yanlarından yola çıkarak, yeni bir ürün tasarımı veya görsel sanatlar çalışmasını oluşturabilir.
- G.3.1.12. Farklı malzemelerle ekleme, çıkarma, büyültme, küçültme, değiştirme, içten ve dıştan kuvvet uygulamayla, strateji geliştirerek üç boyutlu tasarımlar yapar.
Ahşap, metal, kumaş, balon vb. ile atık malzemeler kullanılarak üç boyutlu çalışma yapılması sağlanır.

- G.3.1.13. Görsel sanat çalışmasında nesnelere zaman kavramıyla ilişkilendirerek hareket etkisi oluşturur.

Organik (bir çiçeğin solması, kesilen elmanın sararması vb.) ve inorganik (kâğıdın buruşturulup açılması vb.) nesnelere üzerindeki zamansal değişimleri dijital teknoloji ile tespit ederek hareketi sağlayabileceği üzerinde durulabilir.

- G.3.1.14. Görsel sanat çalışmasını grup sorumluluğu olarak tamamlar.

Takım çalışmasında bireysel sorumluluk alması sağlanır.

- G.3.1.15. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.

Çalışmasında sanat elemanları ve tasarım ilkelerini bilgi, olgu, nesne arasında bağlantılar kurarak kullanması sağlanabilir.

Renk: Sıcak, soğuk.

Mekân: Pozitif-negatif (doluluk-boşluk).

Denge: Simetrik, asimetrik.

Kontrast: Koyu-açık ve zıt.

Ritim: Tekrar ve vurgu.

G.3.2. Kültürel Miras

- G.3.2.1. Yerel kültüre ait motifleri, kültürün diğer öğeleri ile ilişkilendirir.

Yerel kültüre ait görsel motifleri yerel türküler, efsaneler, hikâyeler, masallar vb. ile ilişkilendirmesi sağlanabilir.

- G.3.2.2. Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri yansıttığını fark eder.

Sınıfa İstiklal Savaşı ile ilgili yağlı boya tablo ve Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'ni yansıtan minyatür çalışması örneği getirilebilir. Bunların teknik, tür ve kullanılan malzemeye göre farklı oldukları ancak her ikisinin de kendi yapıldıkları dönemin kültürünü ve sosyal olaylarını yansıttıkları üzerinde durulabilir. Ayrıca bu süreçte Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarından, şehit olan askerlerden bahsedilebilir.

- G.3.2.3. Millî kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır.

Müze, sanat galerisi, sanatçı atölyesi, öğrenme yeri vb. yerlere planlı ve programlı ziyaretler yapılır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde tıpkıbasımlar ve belgeseller vb. öğretim materyallerinden yararlanılır.

- G.3.2.4. Sanat eserlerinin madde, form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi analiz eder.

Arkeolojik kazılarda bulunan gözyaşı şişesi, güneş kursu, su kabı, lahit, sikke vb. eserlerin hangi malzemeyle ve ne amaçla yapıldığına yönelik neden-sonuç ilişkisi üzerinde durulabilir.

- G.3.2.5. Görsel sanat alanındaki meslekler ile bireysel ilgi ve becerileri arasında bağ kurar.

Fotoğraf sanatçısı, heykeltıraş, ressam, mimar, illüstratör, tasarımcı, küratör, restoratör, nakkaş, hattat gibi meslekler üzerinde durulur.

G.3.3. Sanat Eleştirisi ve estetik

- G.3.3.1. Portre, peyzaj, natürmort ve betimsel sanat eseri örneklerini temel niteliklerine göre karşılaştırır.

Portre, peyzaj, natürmort ve betimsel sanat eserlerine örnek olarak Nazmi Ziya'nın peyzajları, Mahmut Cüda ve Feyhaman Duran'ın natürmortları, Sami Yetik'in İstiklal Savaşı'nı konu eden vb. eserleri verilebilir.

- G.3.3.2. Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere yeterlik ve estetik bakımından değerlendirir.

Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere ilgili soru-cevap yöntemiyle değerlendirme yapması sağlanabilir.

- G.3.3.3. Sanat eserinin değerini ifade eder.

Bir sanat eserinin duyuşsal, ekonomik, politik ve tarihî unsurlar açısından değerlendirilerek insanlığa yaptığı katkıları üzerinde durulması sağlanabilir.

- G.3.3.4. İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.

Burada tanımlama, çözümleme, yorumlama ve yargı aşaması üzerinde durulur.

Tanımlama:

Eserde neler görüyorsunuz? Eserde hangi malzemeler kullanılmıştır? Bu hangi sanat formudur?

Hangi renkleri görüyorsunuz?

Çözümleme:

Renkler nasıl düzenlenmiştir?

Eserde sıcak renkler mi soğuk renkler mi hâkim?

Eserde hangi çizgiler kullanılmıştır? (düz, eğri, kırık, zikzak, hepsi)

Eserde denge nasıl oluşturulmuştur?

Eserde mekân nasıl oluşturulmuştur? (düz, üst üste, derin vb.)

Yorumlama:

Eser size ne hissettiriyor?

Eser ne gibi bir ses veriyor?

Eserde ne anlatılmak isteniyor?

Bu esere bir isim vermek isteseydiniz ne verirdiniz?

Sanat eserinin ismi çalışmanın içeriğini yansıtıyor mu?

Yargı:

Bu eser değerli midir? Niçin?

Bu eseri odana asmak ister misin? Niçin?

Bu eser ile tıpkıbasımı arasındaki fark nedir?

G.3.3.5. Sanat alanındaki etik ilkelerin önemini açıklar.

Öğrencinin sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak yapılan bir çalışmaya saygı duyması, arkadaşının yaptığı çalışmayı kopya etmemesi veya çalışmasını başkasına yaptırmaması gerektiği üzerinde durulur.

4. SINIF KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

Dördüncü sınıf görsel sanatlar dersinde çalışma öncesi eskizler yapma, farklı materyal ve teknikleri kullanma, çalışmasında sentez, benzeşim, somut, soyut, basit hareket, hava perspektifi kullanma ve farklı kültürlere ait motif, sembol ve mimari elemanlar üzerinde durulur. Öğrencilerin kendi görsel sanat çalışmalarındaki düşüncelerini, bu düşüncelerini ortaya koyarken kullandığı materyalleri ve çalışmasının ana fikrini açıklamaları sağlanır. Öğrencilerin geçmiş dönemlerde yapılmış olan sanat eserlerinin günümüz kültürüne etkisini incelemeleri üzerine yoğunlaşılır. Bu düzeyde öğrencilerin saygı, adalet, sevgi, dürüstlük, yardımseverlik gibi değerleri özümsemeleri sağlanırken kendini kabul, toplum ve aile, eğitsel ve mesleki gelişim gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da programın uygulanması sırasında göz önünde bulundurulur. Kazanımlar, disiplinler arası yaklaşım kapsamında Türkçe dersi, matematik dersi, sosyal bilgiler dersi ve diğer ilgili olan derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilebilir.

G.4.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

G.4.1.1. Görsel sanat çalışmasında biçimlendirme basamaklarını kullanır.

Görsel sanatlar çalışmasını küçük aşamalara ayırması, aşamalar için uygun tamamlama takvimi oluşturması ve çalışmayı aşama aşama tamamlaması sağlanabilir. Beyin fırtınası ile başlayan, gözlem, araştırma, fikirleri sentezleme, tasarlama, eskiz yapma ve görsel sanat çalışmasını oluşturmaya kadar devam eden sürecin bilinmesi ve uygulanması sağlanır. Kazanım ile ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.4.1.2. Görsel sanat çalışması için tema, konu veya problem belirler.

Seçilen güncel nesne, ürün veya tasarım doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışması ile ifade edebilir.

G.4.1.3. Farklı duyguları ifade eden eskiz çalışmaları yapar.

Şaşırma, sevinme, ağlamak ve korkmak gibi farklı duyguları ifade eden portre, peyzaj ve soyut vb. çalışmaların kısa ve uzun süreli eskizleri yapılabilir.

G.4.1.4. Farklı fikirleri, sanat formlarını ve kültürel temaları sentezleyerek görsel sanat çalışması oluşturur.

Öğrenciler görsel sanat çalışmalarını oluştururken ilgi duyduğu, sevdiği, haz aldığı, merak ettiği, empati kurabileceği konu ve temalara öğretmen liderliğinde yönlendirilmelidir.

G.4.1.5. Görsel sanat çalışmasını oluştururken materyal ve teknikleri farklı yüzeylerde kullanır.

Tuvalde suluboya kullanımı, ayakkabı ile baskı resim yapılması, taşın veya yaprağın akrilik vb. boya ile boyanması gibi deneysel / araştırmaya dayalı çalışmalar yapılması sağlanabilir.

- G.4.1.6. Deneysel ve gözlemsel araştırmaları sonucunda yapacağı etütlerinde kontur çizgisini ve gölgeleme tekniklerini kullanır.
- Küp, piramit, silindir, dikdörtgen malzemelerinin bir ışık kaynağıyla oluşan gölge şekilleri incelenebilir. Nesnelerin kontur çizgisine de vurgu yapılır. Örneğin çevredeki mimari yapılar seçilebilir. Mimari yapının ışık alan ve almayan yüzeylerini basit düzeyde karalayarak gölgelendirmesi sağlanır.*
- G.4.1.7. İki boyutlu yüzey üzerinde hazır malzeme kullanarak ön, orta, arka plan ilişkisi kurar.
- Oluşturdukları mekân tasarımında dergi sayfaları, kumaş, renkli kâğıtlar, ip vb. malzemeleri kullanması sağlanır. Eşyaların konumu, yakın-uzak ve büyük-küçük ilişkisinin dikkate alınması istenir.*
- G.4.1.8. Görsel sanat çalışmasındaki fikirlerini ve deneyimlerini farklı biçimlerde sunar.
- Oluşturdukları çalışmalardan hareketle hikâye, şiir ya da drama örnekleri yaptırılabilir. Gerekli durumlarda grup çalışması yapılabilir.*
- G.4.1.9. Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.
- Müzelerdeki farklı költürlere ait eserler incelendikten sonra öğrencilerde oluşan fikirler doğrultusunda (kil vb. malzemelerle) uygulamalar yaptırılabilir. Atık malzemelerden ritim çalgısı tasarlaması da istenebilir.*
- G.4.1.10. Çalışmasında tasarladığı karaktere, zaman ilişkisi kurarak basit hareket verir.
- Kurguladığı kısa hikâyeler için tasarladığı basit karakterleri çizim veya dijital teknoloji yoluyla hareketlendirebilir.*
- G.4.1.11. Görsel sanat çalışmasında hava perspektifini kullanır.
- Perspektif konusu ele alınır. Hava (renk) perspektifinin ne olduğu ifade edilir. Sanat eserlerinden örnekler gösterilerek öğrencilerin peyzaj konulu bir çalışma yapmaları ve renk katmanlarıyla hava perspektifini uygulamaları sağlanır.*
- G.4.1.12. Görsel sanat çalışmasında birbiri ile açık benzerlik göstermeyen nesnelere, mekânlar ve konular arasında doğrudan benzeşim kurar.
- Sürrealizm vb. sanat akımlarından yola çıkılarak, özgün nesnelere, mekânlar ve konular arasında benzeşimler kurarak görsel sanatlar çalışması yapılır.*
- G.4.1.13. Görsel sanat çalışmasında somut ve soyut kavramları bir arada ifade eder.
- G.4.1.14. İlgi duyduğu sanat eserleri ve tarihî eserler hakkında bir koleksiyon oluşturur.
- İlgi alanı ile ilgili iki veya üç boyutlu olarak fotoğraf veya replikalarından (tıpkı basım) oluşan bir koleksiyon defteri veya kutusu oluşturabilir. Ayrıca replikaları iki veya üç boyutlu olarak kendisi de yapabilir. Koleksiyon sanat projesi olarak da yapılabilir.*
- G.4.1.15. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.
- Renk: Rengin türleri, açık, koyu, yoğun.*
- Doku: Gerçek, yapay.*
- Değer (valör): Bir rengin şiddeti, derecelendirme ve gölgelendirme.*
- Çeşitlilik: Bir veya birden fazla sanat elemanının ilgi yaratmak için bir arada kullanılması.*

G.4.2. Kültürel Miras

G.4.2.1. Sanatçı ve zanaatkârın toplumsal önemini değerlendirir.

Öğrencilerin sanatçı ve zanaatkârın rollerini disiplin içinde kendini ilişkilendirerek sözel veya drama yoluyla ifade etmeleri sağlanabilir.

G.4.2.2. Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini tartışır.

Özellikle bu kazanımda tarihî yapılar tercih edilir. En az iki kültüre ait tarihî yapılardaki kubbe, kemer, pencere, kapı, mekân içi süsleme vb. yapı unsurları arasındaki farklılıklara dikkat çekilir.

G.4.2.3. Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerini karşılaştırarak genellemeler üretir.

Türk kültürü başta olmak üzere Avrupa, Asya, Afrika vb. en az iki kültüre ait sanat eserlerinin form, konu, malzeme, teknik özellikleri vb. bakımından karşılaştırılması sağlanır.

G.4.2.4. Farklı kültürlere ait tüm eserlerin evrensel kültürün bir parçası ve hafızası olduğunu ifade eder.

Dünya üzerinde yaşamış farklı toplumlara ait sanat eserlerinin ortak bir dünya kültür mirası olduğu, ve bu eserlere saygı duyulması ve korunması gerektiği vurgulanır.

G.4.2.5. Farklı kültürlere ait sanat ve mimari elemanların aynı sanat yapıtı üzerinde yer alabileceğine yönelik farkındalık geliştirir.

Bir sanat yapıtı üzerinde farklı kültürlere ait motif, sembol, mimari eleman vb. unsurların yer alabileceğine değinilir. Öğrencilerin araştırma sonucu elde ettiği bulgular sınıfta tartışılabilir.

G.4.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

G.4.3.1. Soyut, gerçekçi ve figüratif sanat eserleri arasındaki farkları karşılaştırır.

Sanat eserlerinin konu seçimi, konunun hangi teknik kullanarak ifade edildiği, nesnelere çizimlerindeki renk, çizgi vb. kullanımlarındaki farklılıkları karşılaştırması istenilebilir.

G.4.3.2. Bir sanat eserini belirli kriterlere göre yargılar.

Farklı üsluplarda yapılmış sanat eseri örnekleri öğrencilere seçtirilebilir. Seçtikleri eserin sanatçısının bunu ortaya koyma amacıyla, öğrencilerin bu eseri niçin tercih ettiklerini açıklamaları sağlanabilir.

G.4.3.3. Estetik tercihlerin kişilere ve kültürlere değişebileceğini tartışır.

Kazanımla ilgili değerler üzerinde durulmalıdır.

G.4.3.4. Kendine ait görsel sanat çalışmalarının öznel eleştirisini yapar.

Görsel sanat çalışmasını kendi öznel kıstaslar belirleyerek eleştirmesi istenir.

G.4.3.5. Görsel sanatlar ile diğer disiplinlerdeki etik ilkeleri karşılaştırır.

Öğrenciye sanat alanındaki etik kurallara ilişkin olarak başkasına ait eserlerin kopyalanmaması, akran değerlendirmesinde nesnel davranılması, çalışmaların bir başkasına yaptırılmaması gerektiği vurgulanmalıdır. Ayrıca diğer disiplinlerde yer alan telif hakkı, patent vb. kavramlarına değinilir.

